

Obrazložitev Akta o spremembah in dopolnitvah Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje

Agencija za energijo (v nadaljevanju: agencija) je na podlagi drugega odstavka 116. člena in četrtega odstavka 132. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE in 121/21 – ZSROVE, v nadaljevanju: EZ-1) zadolžena za izdajo Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (v nadaljevanju: akt).

Osnutek Akta o spremembah in dopolnitvah Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje je bil v javni obravnavi od 15. junija 2021 do 30. julija 2021 (v nadaljevanju: akt, ki je bil v javni obravnavi). Agencija z aktom, ki je bil v javni obravnavi, usklajuje, spreminja in dopolnjuje določbe trenutno veljavnega akta, in sicer v naslednjih postavkah:

1. Sprememba računovodskih usmeritev – določa se zaveza agencije, da v primeru spremembe računovodskih usmeritev, ki so posledica spremenjenih računovodskih predpisov, izda navodilo o upoštevanju spremenjenega načina evidentiranja, pri tem pa zasleduje cilj, da ta sprememba ne vpliva na višino izračunanega odstopanja od regulativnega okvira.
2. Stroški delovanja in vzdrževanja – določa se način prenosa nenadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja (NNSDV) med nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja (NSDV) oziroma ostale vrste upravičenih stroškov. Gre za stroške novih nalog in stroške, ki se nanašajo na sredstva pametnega omrežja, ki jih je pri ugotavljanju odstopanja od regulativnega okvira za predhodni dve regulativni obdobji elektrooperater izkazal med NNSDV.
3. Stroški električne energije za izgube v omrežju - s spremembo šestega odstavka 29. člena se spreminja metoda določitve načrtovane cene električne energije za pokrivanje izgub tako, da se za že izvedene nakupe upoštevajo dosežene cene teh nakupov, za preostale količine električne energije za izgube, za katere pa nakupi še niso bili izvedeni, pa se do sedaj veljavni obseg trgovanja na madžarski energetski borzi, ki je zajemal prve štiri mesece v letu pred letom regulativnega obdobja, razširja na vsa dnevna trgovanja za leto regulativnega obdobja do vključno meseca

maja leta pred začetkom regulativnega obdobja. S spremembo agencija zmanjšuje cenovna tveganja pri določitvi načrtovane cene električne energije za pokrivanje izgub, saj se bodo z dlje časa trajajočim trgovalnim obdobjem pokrila večja nihanja cen na energetske borzi, kot je bilo to možno doslej.

Zaradi ugotovitve, da dosedanji mehanizem spodbud iz četrtega in petega odstavka 75. člena ne učinkuje v primerih, ko obstaja relativno visok delež dolgoročnih zakupov električne energije za pokrivanje izgub v sistemu, oziroma sploh ne more učinkovati v primeru, ko je bila celotna količina že zakupljena za posamezno leto regulativnega obdobja, agencija ukinja predmetno spodbudo s področja pokrivanja izgub električne energije. V primeru dolgoročnega nakupa električne energije za pokrivanje izgub namreč ni potreben nikakršen napor za obvladovanje spreminjajočih razmer na trgu s strani elektrooperaterja.

4. Stroški sistemskih storitev – zaradi uskladitve z Uredbo Komisije (EU) 2017/2195 z dne 23. novembra 2017 o določitvi smernic za izravnavo električne energije ter Pravil in pogojev za ponudnike storitev izravnave na izravnalnem trgu ELES, na katere je agencija podala soglasje, se v aktu več ne omogočajo večletni zakupi izravnalne moči, zato je brisan zadnji stavek sedanjega prvega odstavka 31. člena. Dodana je sprememba drugega odstavka 31. člena, ki prav tako povzema Uredbo EK 2017/1485 s tem, ko omogoča priznavanje stroškov v primeru zakupa rezerve za izravnavo v elektroenergetskem sistemu, katere aktivacijski čas je daljši od 15 minut. Slovenski sistemski operater te vrste rezerv trenutno ne uporablja, nadomešča jih z nakupom izravnalne energije na izravnalnem trgu operaterja trga. Navedba te sistemske storitve je dodana za primer, če bi med regulativnim obdobjem prišlo do odločitve o uvedbi te storitve v Sloveniji, ki bi lahko bila pogojena tudi z odločitvijo o obvezni uporabi te storitve v vseh državah EU.

Spremenjen 33. člen podaja bolj določen postopek določitve načrtovanega skupnega stroška sistemskih storitev, ki temelji na izvedenih zakupih ter z upoštevanjem faktorja načrtovane inflacije do ciljnega leta, za katerega se določajo ti stroški.

5. Strošek amortizacije – določajo se krajše dobe koristnosti za izračun stroška amortizacije in sicer za načrtovane naložbe v elektroenergetsko infrastrukturo se 35-letna doba koristnosti spremeni v 30-letno dobo koristnosti sredstev, za načrtovane naložbe v ostala sredstva pa se 20-letna doba koristnosti sredstev spremeni v 12-letno dobo koristnosti sredstev. Prav tako se že v prvem letu amortiziranja upošteva 100 odstotkov vrednosti izračunanega stroška amortizacije.
6. Raziskave in inovacije – dopolnjen je kontekst regulativnega »peskovnika« z medsektorskim povezovanjem in ekosistemom za globoko elektrifikacijo s ciljem podpreti raziskave in inoviranje na področju prenosnega sistema skladno s strategijo ENTSO-E in razvojnim načrtom sistemskega operaterja. Prav tako je dodano določilo za prijavitelja projekta, s čimer se razrešujejo nejasnosti glede akterja, ki odda vlogo za kvalifikacijo projekta. Dodano je tudi določilo, na podlagi katerega agencija ne kvalificira projekta, če ugotovi vsebinsko podvajanje z že kvalificiranimi projekti.

7. Spodbude

- a. Brezplačno prevzeta sredstva - določi se višja višina stimulacije, ki jo prejme elektrooperater v enkratni višini, s sedanjih 2 odstotkov na 6 odstotkov od višine pridobljenih brezplačnih evropskih sredstev.
  - b. Spodbujanje naložb v pametna omrežja – dopolnjena je definicija pametnih omrežij, tako da zajame tudi hrambo in pretvorbo energije. Prav tako je domena projektov razširjena s podpornimi projekti, ki so nujno potrebni za uvajanje pametnih omrežij. Določi se večja osnovna direktna finančna spodbuda za kvalificirane projekte v višini 4 % od neodpisane vrednosti sredstva na dan 31. decembra (prej 2 %) za daljši čas trajanja šestih let od dneva aktiviranja (prej tri leta). Skladno tej spremembi se podaljša tudi trajanje dodatne spodbude, če elektrooperater dokaže, da je pri načrtovanju in implementaciji rešitve uporabil pristop upoštevanja celotnega elektroenergetskega sistema (prenosnega in distribucijskega). Zmanjšano je administrativno breme za pripravo dokumentacije za kvalifikacijo projektov uvajanja pametnih omrežij v skupni višini do vključno 300.000 EUR. Dopolnjen je nabor kazalnikov uspešnosti (KPI) z novim KPI za ovrednotenje povečanja spoznavnosti distribucijskega omrežja, ki se kaže kot ovira pri uvajanju pametnih omrežij na ravni upravljanja distribucijskih omrežij.
8. Drugi prihodki - določi se, da so prihodki od prodaje sredstev ali delov sredstev, ki se prodajo kot odpadni material, in so bili za ta sredstva predhodno priznani upravičeni stroški, prihodki regulirane dejavnosti. S tem se preprečuje navzkrižno subvencioniranje dejavnosti.
  9. Prihodki od prezasedenosti – usklajuje se obravnava prihodkov od prezasedenosti v procesih načrtovanja in realizacije njihove porabe skladno z določili evropske zakonodaje.
  10. Določitev letnih obratovalnih ur za končne odjemalce, ki se jim meri moč – dopolnjuje se 109. člen akta, tako da se dodaja formulacija, za katero izmerjeno moč se pri končnih odjemalcih, ki se jim moč meri, določajo letne obratovalne ure.
  11. Obračunavanje omrežnine za čezmerni prevzem jalove energije – v 123. in 138. členu so odpravljene nejasnosti pri ugotavljanju jalove energije na prevzemno-predajnih mestih uporabnike ter nejasnosti pri obračunavanju jalove energije na merilnih mestih med obema elektrooperaterjema.
  12. Uvajanje naprednih sistemov merjenja - s spremembo priznanih cen v 95. členu želi agencija še dodatno spodbuditi čim učinkovitejšo nabavo, saj je analiza povprečnih nabavnih cen v zadnjem obdobju pokazala znaten padec povprečnih nabavnih cen sistemskih števecv.
  13. Indeksi omrežnih in okoljskih dejavnikov ter izhodiščne ravni neprekinjenosti napajanja – v tretjem poglavju Priloge 2 so posodobljeni indeksi omrežnih in okoljskih dejavnikov ter izhodiščne ravni neprekinjenosti napajanja, ki se lahko po dokončanju študije na podlagi najnovejših dosegljivih podatkov še nekoliko spremenijo.

14. Določitev prehodnih določb in uskladitev Priloge 1 k aktu, ki določa parametre, potrebne za določitev regulativnega okvira in ugotavljanje odstopanja od regulativnega okvira za RO 2022 – določa se:

- enoletno regulativno obdobje od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2022 (RO 2022),
- enkratno povečanje $NSDV_{pt}$ za RO 2022 zaradi spremenjenih razmer na področju zavarovalnih premij, ki so posledica žledoloma in izrednih dogodkov na področju neupravičenega odjema,
- da se zaradi zaostrenih in nepredvidljivih razmer na trgu zaradi posledic epidemije covid-19 upošteva le faktor splošne produktivnosti gospodarstva,
- da so stroški povezani z novimi nalogami, ki jih je sistemski operater začel prvič izvajati v RO 2016–2018, v RO 2022 še vedno NNSDV in
- upoštevanje ocenjenega primanjkljaja leta 2021 v RO 2022.

Kot odziv na predlog akta v javni obravnavi je agencija prejela s strani 4 predlagateljev skupno 20 pripomb (Tabela 1). Pri pripravi akta je agencija upoštevala dve pripombi, tri pripombe je upoštevala delno, 14 pripomb je zavrnila, na prejeto splošno pripombo pa je agencija posredovala pojasnilo. Agencija je od ELES-a prejela tudi 11 pripomb (Tabela 2), ki so se nanašale na člene veljavne metodologije, ki niso bili v obravnavi.

Agencija je pri pripravi akta smiselno v celoti ali delno upoštevala pripombe zainteresirane javnosti tako, da je v:

- 3. členu (spremenjen šesti odstavek 13. člena) uskladila besedilo tako, da nedvoumno določa, da agencija izda navodilo o upoštevanju spremenjenih računovodskih predpisov v izračunu odstopanja od regulativnega okvira samo v primeru uradne spremembe s strani pristojnih organov in inštitucij s področja računovodstva in revidiranja;
- 11. členu (spremenjen šesti odstavek 29. člena) dopolnila besedilo tako, da je podaljšala konec trgovalnega obdobja iz meseca maja leta pred regulativnim obdobjem do vključno 31. avgusta leta pred regulativnim obdobjem;
- 16. členu (spremenjen drugi odstavek 68. člena) dopolnila besedilo tako, da prijavitelja projekta določa Priloga 3. V Prilogo 3 je vstavljen nov pododdelek z naslovom »2.1. Prijavitelj projekta«;
- 49. členu (spremenjen drugi in tretji odstavek prehodnih določb) uskladila besedilo tako, da nedvoumno določa, da velja drugi odstavek 49. člena tako za sistemskega kot distribucijskega operaterja, tretji odstavek 49. člena pa samo za distribucijskega operaterja in
- 49. členu (dodan nov šesti odstavek 49. člena) določila, da se zamejitev prevrednotovalnih poslovnih odhodkov v zvezi s terjatvami do kupcev iz naslova omrežnine poviša na 0,5 odstotka od zaračunanih omrežnin za distribucijski in prenosni sistem.

Agencija je v tretjem poglavju Priloge 2 akta posodobila indekse omrežnih in okoljskih dejavnikov, določene na podlagi najnovejših dosegljivih podatkov o omrežju, okoljskih in demografskih podatkov ter kazalnikov neprekinjenosti za posamezno območje distribucijskega sistema.

Akt bo začel veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

V Mariboru, 2. 9. 2021